FIGURACJA – TRANSFORMACJE

FIGURATION – TRANSFORMATIONS

Publikacja towarzysząca wystawie „Figuracja – transformacje",
27 czerwca 2025 – 02 listopada 2025,
kurator wystawy dr Jarosław Pajek

Publication accompanying the exhibition "Figuration – Transformations",
27 June 2025 – 2 November 2025,
curated by Dr. Jarosław Pajek

Galeria Sztuki
Rzeczna

CENTRUM RZEŹBY POLSKIEJ

Teatr Ziemi Rybnickiej

Miasto Rybnik

PREZENTACJA POLSKIEJ RZEŹBY WSPÓŁCZESNEJ ZE ZBIORÓW CENTRUM RZEŹBY POLSKIEJ W OROŃSKU

Wystawa opiera się na wyborze prac związanych z szeroko pojmowaną figuracją. Jest to tematyka charakteryzująca się pewną ponadczasowością. Figuracja rozumiana jest jako niewyczerpane źródło inspiracji, której trudno wieszczyć koniec, co znajduje potwierdzenie w praktyce artystycznej. Nawet w rytmie następstwa pokoleń podlega ona skrajnym transformacjom, które dają się sprowadzić do wspólnego mianownika i wywieść z jednego genetycznego prawzorca. Konsekwentne rozwijanie tej narracji stanowi jedną z ważnych osi konstrukcyjnych kolekcji Muzeum Rzeźby Współczesnej CRP w Orońsku.

Na wystawie w Galerii Sztuki Rzeczna prezentowane są dzieła znakomitych polskich artystek i artystów, wymienionych w kolejności alfabetycznej:

Agata Agatowska
Andrzej Bednarczyk
Bronisław Chromy
Jan Cykowski
Xawery Dunikowski
Barbara Falender
Jerzy Grygorczuk
Władysław Hasior
Krystian Jarnuszkiewicz
Józef Kaliszan
Mieczysław Kałużny
Alfons Karny
Jan Kucz
Stanisław Kulon
Konstanty Laszczka
Tadeusz Łodziana
Jerzy Mizera
Adam Myjak
Sławoj Ostrowski
Antoni Janusz Pastwa
Andrzej Pawłowski
Maria Pinińska-Bereś
Adam Procki
Antoni Rząsa
Stanisław Słonina
Wanda Sokołowska-Majerska
Ludmiła Stehnova
Wacław Szymanowski
Janusz Tkaczuk
Jacek Waltoś
Jan Stanisław Wojciechowski
Antonina Wysocka-Jonczak
August Zamoyski
Barbara Zbrożyna
Gustaw Zemła

PRESENTATION OF POLISH CONTEMPORARY SCULPTURE FROM THE COLLECTION FROM THE CENTRE OF POLISH SCULPTURE IN OROŃSKO

The exhibition is based on a selection of works related to broadly understood figuration. This is a subject characterized by a certain timelessness. Figuration is understood as an inexhaustible source of inspiration, the end of which is difficult to predict, which is confirmed in artistic practice. Even in the rhythm of the succession of generations, it is subject to extreme transformations that can be reduced to a common denominator and derived from a single genetic prototype. The consistent development of this narrative is one of the important structural axes of the collection of the Museum of Contemporary Sculpture of the CRP in Orońsko.

The exhibition at the Rzeczna Art Gallery presents works by outstanding Polish artists, listed in alphabetical order:

Agata Agatowska
Andrzej Bednarczyk
Bronisław Chromy
Jan Cykowski
Xawery Dunikowski
Barbara Falender
Jerzy Grygorczuk
Władysław Hasior
Krystian Jarnuszkiewicz
Józef Kaliszan
Mieczysław Kałużny
Alfons Karny
Jan Kucz
Stanisław Kulon
Konstanty Laszczka
Tadeusz Łodziana
Jerzy Mizera
Adam Myjak
Sławoj Ostrowski
Antoni Janusz Pastwa
Andrzej Pawłowski
Maria Pinińska-Bereś
Adam Procki
Antoni Rząsa
Stanisław Słonina
Wanda Sokołowska-Majerska
Ludmiła Stehnova
Wacław Szymanowski
Janusz Tkaczuk
Jacek Waltoś
Jan Stanisław Wojciechowski
Antonina Wysocka-Jonczak
August Zamoyski
Barbara Zbrożyna
Gustaw Zemła

Agata Agatowska

Kąpiel w pianie,
2013,
tworzywo sztuczne

Bath in foam,
2013,
plastic

AGATA AGATOWSKA (1976)

Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych we Wrocławiu – dyplom w pracowni prof. Alojzego Gryta (2001). Edukację artystyczną w zakresie rzeźby i scenografii kontynuowała w Kunstakademie Düsseldorf w Niemczech. Jest laureatką nagrody Darmstädter Sezession (Niemcy, 2008) oraz Grand Prix na 5. Biennale Sztuki Młodych „Rybie Oko" w Słupsku (2008). Uhonorowana wyróżnieniem Miasta Oświęcim w Dziedzinie Kultury (2013) oraz tytułem Osobowość Roku 2017 w kategorii kultura w plebiscycie „Gazety Krakowskiej". Od 2017 r. związana jest z Wydziałem Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, gdzie wykłada rzeźbę i rysunek.

Artystka najczęściej wykorzystuje temat postaci ludzkiej usytuowanej w kontekście współczesnych uwarunkowań kulturowych i społecznych. Jej rzeźby są krytycznym komentarzem teraźniejszości, a jednocześnie niepozbawione są pewnej bajkowości i surrealizmu.

Agatowska graduated from the Academy of Fine Arts in Wrocław – diploma in the studio of professor Alojzy Gryt (2001). Artistic education in the field of sculpture and scenery was continued in Kunstakademie Düsseldorf, Germany. She is a laureate of the Darmstädter Sezession award (Germany, 2008) and the Grand Prix at the 5th Biennale of Young Art „Rybie Oko" in Słupsk (2008). Honored with the distinction of the City of Oświęcim in the Field of Culture (2013) and the title of Personality of the Year 2017 in the culture category in the „Gazeta Krakowska" plebiscite. Since 2017, she has been associated with the Faculty of Art of the Pedagogical University of Krakow, where she lectures in sculpture and drawing.

The artis most often uses the theme of the human figure situated in the context of contemporary cultural and social conditions. Her sculptures offer a critical commentary on the present, yet are not without a certain fairytale quality and surrealism.

Andrzej Bednarczyk

EXITUS z cyklu *Pole Narcyzów*,
2014,
masa akrylowa, granulat stalowy

EXITUS from the series *Field of Narcissus*,
2014,
acrylic paste, steel granulate

ANDRZEJ BEDNARCZYK (1960)

Ukończył Wydział Grafiki a następnie Malarstwa na ASP im. Jana Matejki w Krakowie – dyplom w pracowni malarstwa pod kierunkiem docenta Zbigniewa Grzybowskiego (1986). Obecnie profesor sztuk plastycznych. Od początku kariery zawodowej związany z macierzystą uczelnią. Współzałożyciel Platformy Badań Artystycznych, członek zespołu redakcyjnego „Zeszytów Malarstwa", członek Stowarzyszenia Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie i Związku Literatów Polskich. Laureat licznych nagród. Autor tekstów poetyckich i esejów o sztuce, obrazów, grafik, fotografii, rysunków, książek. W latach 2002-2005 dziekan Wydziału Malarstwa, a od 2020 roku Rektor ASP w Krakowie.

Prezentowany w Galerii Sztuki Rzeczna *Exitus* jest jedną z ośmiu figur wchodzących w skład projektu artystycznego *Pole Narcyzów.* Artysta nawiązał do postaci Narcyza z obrazu Caravaggia, a każdej z wykreowanych rzeźb nadał indywidualne cechy. *Exitus,* podobnie jak pozostałe figury, wpatrzony jest w ekran monitora, ale jako jedyny posiada skórę o jednolitej barwie.

Bednarczyk graduated from the Faculty of Graphic Arts and then Painting at the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Kraków – diploma in the painting studio under the supervision of associate professor Zbigniew Grzybowski (1986). Currently a professor of fine arts, he has been associated with his alma mater since the beginning of his professional career. Co-founder of the Artistic Research Platform, member of the editorial board of „Zeszyty Malarstwa," member of the International Print Triennial Association in Kraków and the Polish Writers' Union. Winner of numerous awards, author of poetry and essays on art, paintings, prints, photographs, drawings, and books. In the years 2002-2005, Dean of the Faculty of Painting, and since 2020 Rector of the Academy of Fine Arts in Kraków.

The Exitus presented at the Rzeczna Art Gallery is one of the eight figures included in the artistic project *Field of Narcissus.* The artist reffered to the figure of Narcissus from Caravaggio's painting and he gave each of sculptures individual features. *Exitus,* like the other figures, is staring at the monitor screen, but is the only one with the uniform colored skin.

Bronisław Chromy

Reminiscencje wschodnie,
1966,
cyna, kamień

Eastern Reminiscences,
1966,
tin, stone

BRONISŁAW CHROMY (1925-2017)

Ukończył Wydział Rzeźby ASP w Krakowie, uzyskując w 1956 roku dyplom w pracowni Xawerego Dunikowskiego. Profesor i wieloletni prorektor, wykładał rzeźbę w filii krakowskiej ASP w Katowicach, a od 1986 roku w ASP w Krakowie.

W latach 1983-1990 członek Narodowej Rady Kultury oraz Polskiej Akademii Umiejętności. Rzeźbiarz, medalier, malarz, rysownik, wielokrotny laureat nagród, uhonorowany m.in. Krzyżem Oficerskim oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Autor wielu realizacji pomnikowych m.in. *Braterstwa Broni Partyzantów* w Lasach Janowskich (1973), *Jana Pawła II* w Tarnowie (1981), *Polski Walczącej* w Krakowie (1992) oraz legendarnego *Smoka wawelskiego* (1970).

Ważny wątek treściowy jego twórczości stanowi przejmujący obraz wojny i związany z nim dramat człowieka. Motyw ten podejmował artysta zarówno w realizacjach pomnikowych, rzeźbach kameralnych, jak i w medalach. Monumentalność treści ukazywał bez uciekania się do gigantyczności formy. Artysta stworzył swój własny styl, w którym bogata metafora, anegdota czy refleksyjna ironia oraz olbrzymi ładunek ekspresji i dynamiki ujęte zostały w postrzępioną, chropowatą formę.

Chromy graduated from the Faculty of Sculpture at the Academy of Fine Arts in Kraków, obtaining a diploma in 1956 from the studio of Xawery Dunikowski. Professor and long-time vice-rector, he taught sculpture at the Kraków branch of the Academy of Fine Arts in Katowice, and from 1986 at the Academy of Fine Arts in Kraków.

In the years 1983-1990 a member of the National Council for Culture and the Polish Academy of Arts. Sculptor, medallist, painter, illustrator, multiple award winner, honored with, among others, the Officer's Cross and the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta. Author of numerous monumental projects, including the *Brotherhood of Partisans in Arms* in the Lasy Janowskie (1973), *John Paul II* in Tarnów (1981), *Fighting Poland* in Kraków (1992) and the legendary *The Wawel Dragon* (1970).

An important theme of his work is the moving image of war and the human drama associated with it. The artist took up this motif both in his monumental works, small-scale sculptures, and medals. He showed the monumentality of the content without resorting to the gigantic form. Chromy created his own style, in which a rich metaphor, anecdote and eflective irony, as well as a huge charge of expression and dynamics were captured in a jagged, rough form.

Jan Cykowski

Ada,
1972,
brąz patynowany

Ada,
1972,
patinated bronze

JAN CYKOWSKI (1915-2006)

Edukację artystyczną rozpoczął w Państwowej Szkole Przemysłu Drzewnego w Zakopanem. Po wojnie studiował rzeźbę w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie w 1953 roku uzyskał dyplom. Brał udział w Międzynarodowej Wystawie Rzeźby w Carrarze (1957) oraz w Katanii (1959). Laureat nagród i wyróżnień w konkursach rzeźbiarskich.

Od lat 50. XX wieku wierny stylistyce realistycznej. Najważniejszym motywem jego twórczości była figura ludzka, portret i akt. Tworzył rzeźby kameralne i monumentalne. Projektował pomniki ludzi zasłużonych dla kultury, z których najbardziej znany jest pomnik Stanisława Moniuszki w Raciborzu (odlew z brązu, 1961). Cykowski współpracował z warszawskimi Pracowniami Sztuk Plastycznych – instytucją państwową skupiającą wybitnych artystów różnych dyscyplin, realizującą zadania związane z powojenną odbudową kraju. Powstawały tam zarówno rzeźby przeznaczone do nowej architektury, m.in. Pałacu Kultury i Nauki, jak i pomniki. W warszawskim atelier rzeźbiarskim Cykowski działał obok takich twórców jak Alfons Karny czy Jan Szczepkowski. W latach 60. zasiadał także w komisji nadzorującej odbudowę pałacu w Królikarni, przeznaczonego na siedzibę Muzeum im. Xawerego Dunikowskiego.

Cykowski began artistic education at the State School of the Wood Industry in Zakopane. After the war, he studied sculpture at the Warsaw Academy of Fine Arts, where he obtained a diploma in 1953. He took part in the international sculpture exhibition, Carrara (1957) and Catania (1959). Winner of awards and distinctions in sculptural competitions.

From the 1950s, faithful to the realistic style. The most important motive for his work was a human figure, a portrait and act. He created intimate and monumental sculptures. He designed monuments of people distinguished for culture, of which the most known is the monument of Stanisław Moniuszko in Racibórz (bronze, cast, 1961). Cykowski collaborated with Warsaw Artstic Studios – a state institution gathering outstanding artists of various disciplines, carrying out tasks related to the post-war reconstruction of the country. There were both sculptures for new architecture, including Palace of Culture and Science, as well as monuments. At the Warsaw sculptural atelier, Cykowski acted next to such artists as Alfons Karny or Jan Szczepkowski. In the 1960s, he also sat on a commission supervising the reconstruction of the palace in Królikarnia, intended for the headquarters of the Xawery Dunikowski Museum.

Xawery Dunikowski

Ludwik Solski,
1912/2019,
brąz patynowany

Ludwik Solski,
1912/2019,
patinated bronze

XAWERY DUNIKOWSKI (1875-1964)

Naukę rzeźby rozpoczął w warszawskich pracowniach Bolesława Syrewicza i Leopolda Wasilkowskiego, następnie w latach 1896-1898 studiował w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych pod kierunkiem Alfreda Dauna i Konstantego Laszczki. Prowadził pracownię rzeźby w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie (1904-1914) oraz w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych (1923-1940; 1946-1955). Od 1914 przebywał w Londynie, następnie w Paryżu, gdzie osiadł w latach 1914-1922. W tym okresie powstały jedne z wybitniejszych dzieł artysty: *Autoportret* (1917-1920) i *Grobowiec Bolesława Śmiałego* (1917). W latach 1940-1945 był więźniem obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Z tego okresu pochodzą obrazy i rysunki przedstawiające wnętrze stolarni, w której rzeźbiarz pracował oraz portrety współwięźniów.

Początkowo tworzył pod wpływem Konstantego Laszczki, jednak bardzo szybko odnalazł swój własny styl, dążąc do uproszczenia na wpół abstrakcyjnej, zgeometryzowanej formy, nadając tym samym kompozycjom ekspresyjny wyraz. Do historii przeszedł jako autor rzeźb portretowych, dzieł monumentalnych oraz wielkoformatowych obrazów olejnych i rysunków.

Dunikowski began learning sculpture in the Warsaw studios of Bolesław Syrewicz and Leopold Wasilkowski, then, in the years 1896-1898, he studied at the School of Fine Arts in Kraków under the guidance of Alfred Daun and Konstanty Laszczka. Dunikowski ran a sculpture studio at the School of Fine Arts in Warsaw (1904-1914) and at the Academy of Fine Arts in Kraków (1923-1940; 1946-1955). From 1914 he lived in London, then in Paris, where he settled in the years 1914-1922. During this period, he created some of the artist's most outstanding works: *Self-Portrait* (1917-1920) and *Tomb of Bolesław the Brave* (1917). In the years 1940-1945 he was a prisoner of the concentration camp in Auschwitz. From this period there are paintings and drawings depicting the interior of the carpentry in which the sculptor worked and portraits of prisoners.

Initially, he created under the influence of Konstanty Laszczka, but he quickly found his own style, striving to simplify the half-abstract, geometrized form, thus giving the compositions an expressive character. He went down in history as the author of portrait sculptures, monumental works and large-format oil paintings and drawings.

Barbara Falender

Między jawą a snem,
1977,
marmur różowy i szary

Between reality and dream,
1977,
pink and gray marble

BARBARA FALENDER (1947)

Studiowała w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, w pracowni profesora Bohdana Chmielewskiego, następnie u profesora Jerzego Jarnuszkiewicza, otrzymując dyplom w 1972 roku. Laureatka m.in. Nagrody imienia Cypriana Kamila Norwida (2008). Odznaczona przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Srebrnym Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis (2007). Stypendystka m.in.: Rządu Włoskiego (1976), Rządu Francuskiego (1994, 1996), Fundacji Kościuszkowskiej (Nowy Jork, 1998), Ministerstwa Kultury i Sztuki (2005), Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2010).

W twórczości Falender przewijają się dwa nurty – nawiązanie do form geometrycznych i fascynacja ludzkim ciałem. Zaś miłość zmysłowa i przemijanie to dwa główne wątki tematyczne jej prac. W latach 70. twórczość artystki zdominowały rzeźby o tematyce erotycznej, które zdają się zapraszać do ich dotykania. Mimo, iż perfekcyjnie wykonane w twardych materiałach, jak: marmur, granit czy brąz, prace te stwarzają wrażenie miękkości zaprzeczając naturze tworzywa, z którego są zrealizowane. Bogactwo ich modelunku nasuwa analogie do twórczości Rodina.

Falender studied at the Warsaw Academy of Fine Arts, in the studio of professor Bohdan Chmielewski and later with professor Jerzy Jarnuszkiewicz, receiving a diploma in 1972. Winner of Cyprian Kamil Norwid Award (2008). Awarded by the Minister of Culture and National Heritage with the Silver Medal for Merit to Culture Gloria Artis (2007). Scholarship holder, among others: Italian government (1976), French government (1994, 1996), Kościuszko Foundation (New York, 1998), Ministry of Culture and Art (2005), Ministry of Culture and National Heritage (2010).

Two trends appear in Falender's work – a reference to geometric forms and fascination with the human body. Sensual love and transience are the two main themes of her works. In the 1970s, the artist's work was dominated by with erotic themes sculptures that seem to invite touch them. Although perfectly made in hard materials, such as marble, granite or bronze, these works create the impression of softness, denying the nature of the material from which they are made. The richness of their modelling draws analogies with Rodin's work.

Jerzy Grygorczuk

Neofita,
1986,
drewno polichromowane

Neophyte,
1986,
polychrome wood

JERZY GRYGORCZUK (1944-2022)

Ukończył Wydział Malarstwa i Rzeźby w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku oraz w pracowni Projektowania Architektoniczno-Rzeźbiarskiego u prof. Adama Smolany. Dyplom obronił w pracowni profesora Franciszka Duszeńki w 1970 roku. Od 2000 roku był pracownikiem dydaktycznym na Wydziale Architektury Wnętrz Politechniki Białostockiej. W 1997 roku został odznaczony Medalem „Zasłużony Działacz Kultury".

Rzeźby Grygorczuka wykonane w drewnie, kamieniu, metalach i tworzywach sztucznych, często były komentarzem do wydarzeń z życia artysty. Charakterystyczną cechą jego prac jest kolorowa polichromia, która wzmacnia i zwiększa ekspresję formy. Jego twórczość w zakresie rzeźby to realizacje monumentalne, pomnikowe, plenerowe, jak również małe formy rzeźbiarskie, medalierstwo i rysunek. Jerzy Grygorczuk jest autorem pomników: Obrońców Białegostoku, Orła Białego w Tykocinie czy Marszałka Piłsudskiego w Sokółce.

Grygorczuk graduated from the Faculty of Painting and Sculpture at the State Higher School of Fine Arts in Gdańsk and from the Architectural and Sculptural Design Studio under professor Adam Smolana. He received his diploma in the studio of professor Franciszek Duszeńka in 1970. From 2000, he was a didactic employee at the Faculty of Interior Architecture of the Bialystok University of Technology. He received the Medal of the Meritorious Cultural Activist in 1997.

Grygorczuk's sculptures made in wood, stone, metals and plastics, were often a commentary on current events in the artist's life. A characteristic feature of his work is colorful polychrome, which strengthens and increases the expression of the form. His work in the field of sculpture is monumental, memorial, and outdoor projects, as well as small sculptural forms, medals and drawings. Jerzy Grygorczuk is the author of the monuments: „Defenders of Białystok", „The White Eagle" in Tykocin or „Marshal Piłsudski" in Sokółka.

Władysław Hasior

Czarownik,
1970/1971,
drewno, szkło, metal

Wizard,
1970/1971,
wood, glass, metal

WŁADYSŁAW HASIOR (1928-1999)

Absolwent Państwowego Liceum Technik Plastycznych w Zakopanem, gdzie kształcił się pod kierunkiem Antoniego Kenara i gdzie po latach powrócił jako wykładowca (1958-1968). Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i w 1958 r. uzyskał dyplom w pracowni prof. Mariana Wnuka. Stypendysta rządów francuskiego i polskiego, uzupełniał studia pod kierunkiem Ossipa Zadkina w Paryżu. Laureat wielu nagród, m.in.: MKiS za pomnik Rozstrzelanym Zakładnikom w Nowym Sączu, Polskiego Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki AICA dla najwybitniejszego twórcy powojennego 30-lecia, Fundacji Alfreda Jurzykowskiego za udział w rozwoju i propagowaniu polskiej kultury na świecie (1978) oraz Fundacji Kultury Polskiej (1998). Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1974).

Komponując swoje rzeźbiarskie obiekty Hasior – malarz, scenograf, inicjator i autor widowiskowych akcji artystycznych – często wykorzystywał wyrzucone na śmietnik przedmioty codziennego użytku, którym nadawał nowe znaczenie. Jego rzeźby, asamblaże czy sztandary dotykają nowych obszarów, emanują mistycyzmem i pobudzają emocje.

A graduate of the State Secondary School of Fine Arts in Zakopane, where he studied under the supervision of Antoni Kenar and where he returned many years later as a lecturer (1958-1968). He studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw and in 1958 Hasior obtained a diploma in the studio of professor Marian Wnuk. A scholarship holder of the French and Polish governments, completed his studies under the direction of Ossip Zadkine in Paris. He has received numerous awards, including the Ministry of Culture and Art for the monument to the Executed Hostages in Nowy Sącz, The Polish International Association of AICA Art Critics for the most outstanding artist of the 30 post-war years, The Alfred Jurzykowski Foundation for participating in the development and promotion of Polish culture worldwide (1978), and the Polish Culture Foundation (1998). He was awarded the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta (1974).

Composing his sculptural objects Hasior – a painter, set designer, initiator and author of spectacular artistic events – often used everyday objects thrown into the trash, which he gave a new meaning. His sculptures, assemblages or banners explore new realms, exude mysticism, and evoke emotions.

Krystian Jarnuszkiewicz

Głowa świętego Jana,
1975,
miedź, cynk

Saint John's head,
1975,
copper, zinc

KRYSTIAN JARNUSZKIEWICZ (1930-2016)

Ukończył Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, robiąc dyplom w pracowni prof. Bogdana Michałowskiego (1956), a następnie na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w pracowni rzeźby swojego starszego brata – prof. Jerzego Jarnuszkiewicza oraz w pracowni Projektowania Brył i Płaszczyzn prof. Oskara Hansena. W 1959 r. został członkiem Sekcji Rzeźby Związku Polskich Artystów Plastyków. Od 1977 r. prowadził pracownię na Wydziale Rzeźby ASP w Warszawie wraz z Markiem Sarełło. Brał udział w I Biennale Rzeźby w Metalu (Warszawa, 1968) i w tym samym roku został zdobywcą brązowego medalu na II Festiwalu Sztuk Pięknych. Był uczestnikiem plenerów rzeźbiarskich i pobytów twórczych w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku (1975, 1976, 1982).

Artysta wykorzystywał różnorodne materiały rzeźbiarskie, często znalezione na złomowisku. Pracował przez pewien czas dla Telewizji Polskiej, a nawet zagrał w filmie Krzysztofa Zanussiego „Struktura Kryształu". Był artystą nietuzinkowym. Rzeźbił, ale tworzył też aranżacje urbanistyczne. Przestrzeń i otoczenie uważał za komponenty dzieła.

Jarnuszkiewicz graduated from Wrocław Academy of Fine Arts, obtaining a diploma in the studio of professor Bogdan Michałowski (1956), and then at the Academy of Fine Arts in Warsaw in the sculpture studio of his older brother – professor Jerzy Jarnuszkiewicz and in the studio of Designing Solids and Planes of professor Oskar Hansen. In 1959 he became a member of the Sculpture Section of the Union of Polish Artists and Designers. From 1977 he ran a studio at the Faculty of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Warsaw together with Marek Sarełło. Jarnuszkiewicz took part in the 1st Biennal of Metal Sculpture (Warsaw, 1968) and in the same year he won the bronze medal at the 2nd Fine Arts Festival. He was a participant in open-air sculpture workshops and creative stays at the Polish Sculpture Center in Orońsko (1975, 1976, 1982).

The artist used a variety of sculptural materials, often found in the scrapyard. He worked for Polish Television for some time and even starred in the film by Krzysztof Zanussi's „Crystal structure". He was an extraordinary artist. He carved, but also created urban arrangements. He considered space and surroundings to components the work.

Józef Kaliszan

Krocząca szata,
1984,
blacha aluminiowa

Walking robe,
1984,
aluminum sheet

JÓZEF KALISZAN (1927-2007)

Ukończył Wydział Rzeźby w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, gdzie w 1950 roku uzyskał absolutorium w specjalności rzeźby architektonicznej w pracowni prof. Bazylego Wojtowicza. Po wojnie pracował nad rekonstrukcją płaskorzeźb w kamienicach Starego Miasta w Poznaniu. Jako scenograf współpracował z poznańskimi teatrami. Brał udział w wielu wystawach w kraju i za granicą. Był jednym z założycieli i czołowych artystów Grupy Artystycznej R-55, która po 1956 r. przełamała dominację realizmu socjalistycznego w sztuce.

Kaliszan jest autorem rzeźb kameralnych, obrazów, rysunków i scenografii. Twórcą m.in. pomnika Ofiar Obozu Pracy Przymusowej na Stadionie Miejskim w Poznaniu, pomnika upamiętniającego więźniów hitlerowskiego obozu zagłady w Żabikowie pod Poznaniem, pomnika harcerskiego i rzeźby *Zryw* na poznańskiej Cytadeli, popiersia dra Karola Marcinkowskiego w poznańskiej Akademii Medycznej, czy rzeźby Madonny w gnieźnieńskiej katedrze.

Kaliszan graduated from the sculpture department at the State College of Fine Arts in Poznań, where in 1950 he obtained a discharge in the specialty of architectural sculpture in the studio of professor Bazyli Wojtowicz. After the world war II, he worked on the reconstruction of bas-reliefs in the tenement noises of the Old Town in Poznań. As a set designer, he collaborated with Poznań theaters. He took part in many exhibitions in the country and abroad. He was one of the founders and leading artists of the R-55 Artistic Group, which broke the dominance of socialist realism in art after 1956.

Kaliszan is the author of small-scale sculptures, paintings, drawings and scenography. The creator of, among others, the monument to the Victims of the Forced Labor Camp at the City Stadium in Poznań, the monument commemorating the prisoners of the Nazi extermination camp in Żabikowo near Poznań, the scout monument and the *Zryw* sculpture at the Poznań Citadel, the bust of dr. Karol Marcinkowski at the Poznań Medical University, and the sculpture of the Madonna in the Gniezno Cathedral.

Alfons Karny

Autoportret,
1946/1991,
brąz

Self-portrait,
1946/1991,
bronze

ALFONS KARNY (1901-1989)

Studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie, w pracowni prof. Tadeusza Breyera (1925–1930). Po uzyskaniu stypendium Funduszu Kultury Narodowej odbył w 1930 r. podróż studyjną do Francji, Włoch, Niemiec i Belgii. Laureat nagród, medali i wyróżnień na wystawach zbiorowych i w konkursach międzynarodowych. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1959). W Białymstoku znajduje się Muzeum im. Alfonsa Karnego posiadające dużą kolekcję jego prac.

Autor portretów rzeźbiarskich wybitnych Polaków. Na przełomie lat 20. i 30. rzeźbione przez niego postaci cechował jeszcze klasycyzm i miękkość form. W latach 40. i 50. portrety autorstwa Karnego były bardziej monumentalne i romantyczne. Pomimo statyczności charakteryzowały się one doskonałym oddaniem psychologicznych cech portretowanych osób. W latach 60. Karny porzucił naturalizm na rzecz syntetycznej formy i wydobycia charakterystycznego rysu modela. W tym czasie zaczął eksperymentować z kolorowym szkliwem, szukając nowych form wyrazu dla rzeźb. Jako dojrzały artysta oprócz wciąż podejmowanych zamówień, dla własnej przyjemności rzeźbił postaci animalistyczne oraz figurki inspirowane sztuką rdzennych kultur. Jego „Autoportret" jest typowym przykładem stosowanej przez niego estetyki rzeźbiarskiej.

Karny studied at the School of Fine Arts in Warsaw, in the studio of prof. Tadeusz Breyer (1925-1930). After receiving a scholarship of the National Culture Fund, he went on the study trip in 1930 to France, Italy, Germany and Belgium. Winner of awards, medals and distinctions at collective exhibitions and in international competitions. He was awarded the Commander's Cross of the Order of Polonia Restituta (1959). In Bialystok there is an Alfons Karny's museum with a large collection of his work.

Author of sculptural portraits of outstanding Poles. At the turn of the 1920s and 1930s, the figures he sculpted were still characterized by classicism and the softness of forms. In the 1940s and 1950s, Karny's portraits were more monumental and romantic. Despite the staticness, they were characterized by excellent depiction of the psychological features of the portrayed people. In the 1960s, Karny abandoned naturalism in favor of the synthetic form and the extraction of the characteristic feature of the model. At that time, he began to experiment with colorful enamel, looking for new forms of expression for sculptures. As a mature artist, in addition to constantly accepting commissions, he sculpted animalistic characters and figurines inspired by the art of native cultures for his own pleasure. His „Self-portrait" is a typical example of his sculptural aesthetics.

Mieczysław Kałużny

Rzut,
1981,
drewno

Throw,
1981,
wood

MIECZYSŁAW KAŁUŻNY (1934-2001)

W latach 1950-1955 uczęszczał do Państwowego Liceum Technik Plastycznych im. Kenara w Zakopanem, a następnie w latach 1955-1961 studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, którą ukończył dyplomem z wyróżnieniem I stopnia i Nagrodą Rektora, profesora Mariana Wnuka. Tak jak Krystian Jarnuszkiewicz, Kałużny brał udział w I Biennale Rzeźby w Metalu. Otrzymał wyróżnienie Ministra Kultury i Sztuki w 1968 roku i został uhonorowany Złotą Odznaką za zasługi dla miasta Zakopanego w dziedzinie plastyki (1978). Był też laureatem Nagrody Premiera za twórczość dla dzieci (1986). W 1989 r. otrzymał Złoty Krzyż Zasługi.

Jest autorem rzeźb kameralnych, plenerowych, pomnikowych, płaskorzeźb, ale także obrazów. Jego prace można znaleźć w wielu polskich miastach, ale także za granicą, w Monaco, Japonii, Bułgarii, na Węgrzech, we Francji, Hiszpanii, Czechach, Holandii, Niemczech i w Rosji.

„Rzut" Mieczysława Kałużnego jest syntetyczną a zarazem dynamiczną formą figuratywną, w której artysta wykorzystał i zachował naturalny kształt i piękno drewna.

In the years 1950-1955 Kałużny attended the Kanar State High School of Art Techniques in Zakopane, and then in 1955-1961 he studied at the Academy of Fine Arts in Warsaw, which he graduated with the first degree distinction and Rector award, professor Marian Wnuk. Like Krystian Jarnuszkiewicz, Kałużny took part in the 1st Biennale of Sculptures in Metal. He received a distinction of the Minister of Culture and Art in 1968 and was honored with the Golden Badge for his services to the city of Zakopane in the field of art (1978). He was also a laureate of the Prime Minister Award for his work for children (1986). In 1989 he received the Golden Cross of Merit.

He is the author of intimate, outdoor, monumental sculptures, bas-reliefs, but also paintings. His works can be found in many Polish cities, but also abroad, in Monaco, Japan, Bulgaria, Hungary, France, Spain, the Czech Republic, the Netherlands, Germany and Russia.

Mieczysław Kałużny's „Throw" is a synthetic and also a dynamic figurative form in which the artist used and retained the natural shape and beauty of wood.

Jan Kucz

Życiorys I,
1978,
brąz

Curriculum vitae I,
1978,
bronze

JAN KUCZ (1936-2021)

Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, pod kierunkiem prof. Franciszka Strynkiewicza, dyplom uzyskał w 1961 r. Był profesorem na Wydziale Rzeźby, nauczycielem wielu wybitnych rzeźbiarzy. Autor realizacji pomnikowych w kilkunastu miastach w kraju, m.in. *Kardynała Stefana Wyszyńskiego* w Częstochowie, *Jana Pawła II* w Kaliszu, za które otrzymał nagrodę Brata Alberta w 2001 roku, *Fryderyka Chopina* we Wrocławiu, *Jana Kochanowskiego* w Radomiu. Za pracę pedagogiczną i artystyczną został uhonorowany m.in. Złotym Krzyżem Zasługi (1983) oraz Nagrodą Ministra Kultury i Sztuki (1992).

Jego twórczość w zakresie rzeźby to realizacje pomnikowe, plenerowe i kameralne. Poza tym – rysunki. Tworzył rzeźby figuratywne, przedstawiające głównie postać ludzką, najczęściej zredukowaną do głowy, osaczoną, zniewoloną przez swoje słabości i kompleksy, ośmieszaną przez innych. Opisywał egzystencję, podkreślając jej strony groteskowe, a rzeźbom nadawał ironiczno-dramatyczny charakter. Wykorzystywał różnorodne techniki i materiały, jak ceramika, tkanina, kamień, papa, asfalt, ziemia, a nawet papier, często łącząc je z sobą w zaskakujących zestawieniach i wykraczając poza rzeźbę w kierunku instalacji i obiektów.

Kucz studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw, under the supervision of professor Franciszek Strynkiewicz and obtained his diploma in 1961. He was a professor at the Sculpture Department, a teacher of many outstanding sculptors. Author of monumental realization in several cities in the country, including *Cardinal Stefan Wyszyński* in Częstochowa, *John Paul II* in Kalisz (for which he received the Brother Albert's Award in 2001), *Fryderyk Chopin* in Wrocław, *Jan Kochanowski* in Radom. For pedagogical and artistic work he was honored with, among others The Golden Cross of Merit (1983) and the Award of the Minister of Culture and Art (1992).

His work in the field of sculpture is monumental, outdoor and chamber realizations. In addition – drawings. He created figurative sculptures, depicting mainly the human figure, most often reduced to a head, trapped, enslaved by its weaknesses and complexes, ridiculed by others. He described existence, emphasizing its grotesque aspect, and gave the sculptures an ironic and dramatic character. Kucz used various techniques and materials, such as ceramics, fabric, stone, roofing felt, asphalt, soil and even paper, often combining them in surprising combinations and going beyond the sculpture towards installations and objects.

Stanisław Kulon

Spotkanie braci?,
1968, drewno

Meeting of brothers?,
1968, wood

Stanisław Kulon

Szczęście/Dzieci,
1969, drewno polichromowane

Happiness/Children,
1969, polychrome wood

STANISŁAW KULON (1930-2022)

Studiował na Wydziale Rzeźby ASP w Warszawie, w pracowniach prof. Ludwiki Nitschowej i prof. Mariana Wnuka, uzyskując dyplom w 1958 r. i od wtedy też był związany pracą dydaktyczną z Wydziałem Rzeźby macierzystej uczelni. Członek grupy Rekonesans. W 1995 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Uczestniczył w plenerach rzeźbiarskich i pobytach twórczych w CRP w Orońsku. Autor medali, rzeźb oraz realizacji plenerowych, między innymi: pomnika Marii Konopnickiej, (Ogród Saski, Warszawa, 1966), pomnika Sapera (Warszawa, 1975), za którego otrzymał nagrodę I stopnia Ministra Obrony Narodowej. Nagrodzony Złotą Odznaką Honorową miasta stołecznego Warszawy.

Drewno było ulubionym materiałem rzeźbiarskim artysty. W swoich pracach często sięgał po motywy z własnego życia, nawiązując również do sztuki ludowej. Jego prace wyróżniają się prostotą, która często wynika z wykorzystania naturalnych kształtów i urody drewna. Stanisław Kulon wypracował własny niepowtarzalny styl, oparty na prostej surowej formie, niekiedy z zastosowaniem wielokolorowej polichromii.

Kulon studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw, in the studios of professor Ludwika Nitschowa and professor Marian Wnuk, obtaining a diploma in 1958, and from then he was also associated with didactic work at the Faculty of Sculpture of his alma mater. Member of the Reconnaissance Group. In 1995 he received the title of full professor. He participated in sculptural open-airs and creative stays at the CRP in Orońsko. Author of medals, sculptures and outdoor projects, among others: the monument to Maria Konopnicka, (Saxon Garden, Warsaw, 1966), the monument to Sapper (Warsaw, 1975), for which he received the first degree prize from the Minister of National Defense. Awarded with the Golden Badge of Honor of the Capital City of Warsaw.

Wood was the artist's favorite sculptural material. In his works he often drew on motifs from his own life, also referring to folk art. His works are distinguished by simplicity, which often results from the use of natural shapes and beauty of wood. Stanisław Kulon developed his own unique style, based on a simple raw form, sometimes using multi-colored polychrome.

Konstanty Laszczka

Akt kobiecy stojący,
1920/2008,
brąz patynowany

Standing female act,
1920/2008,
patinated bronze

KONSTANTY LASZCZKA (1865-1956)

W 1885 roku rozpoczął studia w Warszawie pod kierunkiem Jana Kryńskiego i Ludwika Pyrowicza, ale w 1891 r. udał się do Paryża, dzięki otrzymanemu stypendium Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Tam studiował na Akadèmie Julian u Antoine'a Marciè (1891-1892). Następnie kontynuował naukę w Ēcole Nationale et Speciale des Beaux-Arts u Alexandre'a Falguière'a i Jeana Lèona Gèrŏme'a (1892-1896). W 1905 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego i przez kilka lat był kierownikiem Katedry Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, a także pełnił tam funkcję rektora. W 1935 r. w proteście wobec utworzenia obozu w Berezie Kartuskiej zrezygnował ze stanowiska pedagoga na ASP w Krakowie.

Jego twórczość obejmuje rzeźbę, medalierstwo, malarstwo i ceramikę. Jest autorem felietonów i książek o sztuce, między innymi: „Gawędy z uczniami", Warszawa 1927, oraz podręcznika *Ceramika artystyczna,* Warszawa 1928. Odznaczony Złotym Wawrzynem Akademickim Polskiej Akademii Literatury za zasługi dla polskiej sztuki. W Dobrem koło Mińska Mazowieckiego znajduje się Społeczne Muzeum imienia Konstantego Laszczki. Choć August Rodin był o 25 lat młodszy od Konstantego Laszczki, to jednak w twórczości tego drugiego możemy dostrzec wiele wspólnych cech z dziełami francuskiego rzeźbiarza.

In 1885 he began studying in Warsaw under the direction of Jan Kryński and Ludwik Pyrowicz, but in 1891 he went to Paris, thanks to the scholarship of the Society of Encouragement of Fine Arts. There Laszczka studied at Julian Academy under Antoine Marciè (1891-1892). Then he continued his education at Ēcole Nationale et Speciale des Beaux-Arts under Alexandre Falguière and Jean Lèon Gèrŏme (1892-1896). In 1905 he received the title of full professor and for several years he was the head of the Department of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Krakow, and also served as a rector. In 1935, in protest against the establishment of a camp in Bereza Kartuska, he resigned from his position as a teacher at the Academy of Fine Arts in Kraków.

His work includes sculpture, medalizing, painting and ceramics. Laszka is the author of columns and books on art, including: „Tales with Students", Warsaw 1927, and the textbook „Artistic Ceramics", Warsaw 1928. He was awarded the Golden Laurel of the Polish Academy of Literature for his contributions to Polish art. In Dobre near Mińsk Mazowiecki there is a Community Museum of Konstanty Laszczka. Although August Rodin was 25 years younger than Konstanty Laszczka, in the work of the latter we can see many common features with the works of the French sculptor.

Tadeusz Łodziana

Rzeźba przydrożna,
1959/1996,
brąz

Roadside sculpture,
1959/1996,
bronze

TADEUSZ ŁODZIANA (1920-2011)

W latach 1937-1939 oraz 1941-1942 studiował w Instytucie Sztuk Plastycznych we Lwowie, następnie w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Sopocie (1945-1950). W roku 1954 uzyskał dyplom na Wydziale Rzeźby ASP w Warszawie. Był tam potem wykładowcą, pełnił funkcję dziekana, prodziekana i prorektora. W 1989 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. Wraz z R. Guttem i S. Słoniną był autorem opracowania rzeźbiarskiego mauzoleum na Pawiaku w Warszawie (1964) oraz pomnika Ofiar Obozu Radogoszcz w Łodzi (1961). Zrealizował m.in. pomnik Mikołaja Kopernika w stolicy Kolumbii (Bogota, 1974), Pomnik Trudu Górniczego (Katowice, 1986), rzeźby *Przydrożna* i *Otwarta* (Nowy Jork, 1987).

Twórczość Tadeusza Łodziany wyróżnia się konsekwentnym dążeniem do nowoczesności oraz poszukiwaniem swobody artystycznej. Jego rzeźby odznaczają się syntetyczną i płynną formą, która w sposób oszczędny i zarazem abstrakcyjny odwołuje się do anatomii ludzkiego ciała. Artysta podejmował próby redefinicji samego pojęcia rzeźby, traktując ją nie tylko jako autonomiczny obiekt, lecz także jako element pozostający w dialogu z otaczającą przestrzenią. Ważnym punktem odniesienia w jego poszukiwaniach była twórczość Henry'ego Moore'a, stanowiąca dla niego wzór rzeźby przestrzennej i plenerowej.

In the years 1937-1939 and 1941-1942 he studied at the Institute of Fine Arts in Lviv, then at the State Higher School of Fine Arts in Sopot (1945-1950). In 1954 he obtained a diploma at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw. Later Łodziana was a lecturer, served as a dean, deputy dean and vice-rector there. In 1989 he obtained the title of full professor. Together with R. Gutt and S. Słonina he was the author of a sculptural design for the mausoleum at Pawiak in Warsaw (1964) and a monument to the victims of the Radogoszcz Concentration Camp in Łódź (1961). He created, among others, the Monument to Nicolaus Copernicus in the capital of Columbia (Bogota, 1974), the Monument to Mining Toil (Katowice, 1986), *Roadside* and *Open* sculptures (New York, 1987).

The work of Tadeusz Łodziana is distinguished by a consistent pursuit of modernity and the search for artistic freedom. His sculptures are characterized by a synthetic and liquid form, which in an frugal and abstract way refers to the anatomy of the human body. The artist attempted to redefine the concept of sculpture, treating it not only as an autonomous object, but also as an element in a dialogue with the surrounding space. An important reference point in his search was the work of Henry Moore, which was a example of spatial and outdoor sculpture for him.

Jerzy Mizera

Pasażerowie,
1982,
marmur

Passangers,
1982,
marble

JERZY MIZERA (1955-2014)

Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie w 1980 roku uzyskał dyplom w pracowni profesora Jerzego Jarnuszkiewicza. Był pracownikiem dydaktycznym na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego w pracowni rzeźby i rysunku macierzystej uczelni.

Jego prace obejmują zarówno rzeźbę kameralną (czyli mniejsze formy), jak i plenerową (większe formy w przestrzeni otwartej). W latach osiemdziesiątych Jerzy Mizera tworzył oryginalne, przemyślane technologicznie realizacje, oddziałujące silną ekspresją.

He studied at the Academy of Fine Arts in Warsaw, where in 1980 he obtained a diploma at the studio of professor Jerzy Jarnuszkiewicz. He was a didactic employee at the Faculty of Industrial Design in the Sculpture and Drawing Studio of his alma mater.

His works include both chamber sculpture (i.e. smaller forms) and outdoor (larger forms in the open space). In the eighties, Jerzy Mizera created original, technologically thought out projects, affecting strong expression.

Adam Myjak

Figura I z cyklu *Figury niespokojne*,
2011/2012, brąz

Figura II z cyklu *Figury niespokojne*,
2011/2012, brąz

Figure I from the series
Restless Figures,
2011/2012, bronze

Figure II from the series
Restless Figures,
2011/2012, bronze

ADAM MYJAK (1947-2025)

W latach 1965–1971 studiował na Wydziale Rzeźby warszawskiej ASP, gdzie dyplom z wyróżnieniem uzyskał w pracowni prof. Bohdana Chmielewskiego. Był wieloletnim pedagogiem na macierzystej uczelni. Aż cztery kadencje pełnił na niej funkcję rektora. Był także wielokrotnie nagradzany, m.in. Złotym Medalem Gloria Artis za zasługi na polu kultury (2005).

Jego twórczość obejmowała rzeźby monumentalne i kameralne oraz medalierstwo. Jako rzeźbiarza-artystę interesował go znak postaci ludzkiej funkcjonujący w sztuce od dawien dawna, który w jego ujęciu ma kształt zdeformowanej figuratywności zawieszonej na granicy nowoczesności i tradycji. Przy niezmiennej treści jego dzieł, transformacji ulegają działania w obrębie ich formy. Na wczesnym etapie twórczości Myjak rzeźbił w drewnie, kamieniu i terakocie. W ostatniej dekadzie najbardziej pociągał go polerowany brąz i nierdzewna stal, której ostre bryły zastąpiły dawny znak firmowy artysty: figury jakby pęczniejące, potrzaskane, o chropowatej fakturze. Tego rzeźbiarza fascynowała forma dynamiczna, rozwichrzona, przechodząca w surowe bryły, czasem ekspresyjna, a czasem kubizująca. I takie właśnie są kompozycje z cyklu *Figury niespokojne.*

In the years 1965-1971 he studied at the Faculty of Sculpture of the Warsaw Academy of Fine Arts, where he obtained a diploma with honors in the studio of professor Bohdan Chmielewski.
For many years he was a teacher at his alma mater. As many as four terms he served as its rector.
He was also awarded many times, including Gloria Artis Gold Medal for his contribution in the field of culture (2005).

His work included monumental and chamber sculptures and medallic art. As a sculptor-artist, he was interested in a sign of human figure functioning in art for a long time, who in his view has the shape of a deformed figurativeness suspended on the border of modernity and tradition. With the unchanging content of his works, transformation is undergoing actions within their form. At an early stage of his work, Myjak carved in wood, stone and terracotta. In the last decade, he has been most drawn to polished bronze and stainless steel, whose sharp shapes were replaced by the artist's former trademark: figures that seem to swell, shattered, with a rough texture. This sculptor was fascinated by the dynamic, disheveled, passing into raw blocks, sometimes expressive and sometimes cubist. And such are the compositions from the *Restless Figures* series.

Sławoj Ostrowski

Emeryt,
1990,
drewno polichromowane

The retiree,
1990,
polychrome wood

SŁAWOJ OSTROWSKI (1943-2018)

Studiował na Wydziale Rzeźby Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku, kształcąc się pod kierunkiem profesorów Alfreda Wiśniewskiego i Adama Smolany. Dyplom obronił w 1969 roku w pracowni prof. Wiśniewskiego. W pierwszych latach swojej działalności uczestniczył w pracach rekonstrukcyjnych gdańskiej starówki oraz zamku w Książu. Był związany na stałe z ASP w Gdańsku, gdzie pełnił funkcję kierownika i dziekana Wydziału Rzeźby, osiągając tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1984-1988 prowadził zajęcia w Wyższej Szkole Artystycznej w Kankaanpää w Finlandii. Był stypendystą Ministerstwa Kultury i Sztuki (1987, 1988). Jego dorobek obejmuje rzeźby i projekty architektoniczno-rzeźbiarskie, a także liczne realizacje pomnikowe, w tym współautorstwo pomnika *Ofiar Grudnia 1970* w Gdyni. Wielokrotnie nagradzany, uczestniczył w plenerach rzeźbiarskich i pobytach twórczych w Orońsku.

Twórczość Ostrowskiego wyróżnia się zamiłowaniem do drewna, które traktował jako materiał bliski i szlachetny. *Emeryt* przedstawia siedzącą postać uformowaną w ekspresyjnej fakturze, uzyskanej dzięki pracy prostymi narzędziami – piłą i siekierką. Powierzchnia drewna została dodatkowo podkreślona białą patyną.

Ostrowki studied at the Faculty of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Gdańsk, studied under the supervision of professors Alfred Wiśniewski and Adam Smolan. He defended his diploma in 1969 in the studio of professor Wiśniewski. In the first years of his activity, he participated in the reconstruction works of the Gdańsk Old Town and the castle in Książ. He was permanently associated with the Academy of Fine Arts in Gdańsk, where he was the head and dean of the Sculpture Department, achieving the title of full professor. In the years 1984-1988 he conducted classes at the Kankaanpää Art School in Finland. He was a scholarship holder of the Ministry of Culture and Art (1987, 1988). Ostrowski's achievements include sculptures and architectural-sculptural projects, as well as numerous monumental projects, including the co-designing of the monument to the *Victims of December 1970* in Gdynia. Awarded many times, he participated in sculptural open-air and creative stays in Orońsko.

Ostrowski's work is distinguished by a passion for wood, which he treated as a close and noble material. *The retiree* presents a sitting figure formed in an expressive texture achieved thanks to the work with simple tools – saw and axe. The surface of the wood has been further emphasized by white patina.

Antoni Janusz Pastwa

Bachus,
1978,
marmur

Bacchus,
1978,
marble

ANTONI JANUSZ PASTWA (1944)

Studiował na Wydziale Rzeźby ASP w Warszawie (1964-1970), w pracowni prof. Mariana Wnuka, następnie u prof. Stanisława Słoniny. Dyplom uzyskał w pracowni prof. Bogdana Chmielewskiego. Od 1974 r. związany z Wydziałem Rzeźby macierzystej uczelni, gdzie w 1992 r. uzyskał tytuł profesora i gdzie od 1995 r. prowadzi pracownię. Trzykrotnie pełnił funkcję dziekana Wydziału Rzeźby. Wieloletni członek Rady Programowej CRP w Orońsku. Autor rzeźb kameralnych, plenerowych i pomnikowych, medali i rysunków. Współautor (z Adamem Myjakiem) *Kwadrygi Apollina* dla Teatru Wielkiego w Warszawie. Stypendysta Ministerstwa Kultury i Sztuki (1979-1980) oraz Funduszu Rozwoju Twórczości (1981). Laureat nagród, m.in.: Ministerstwa Kultury i Sztuki (1996, 1998), imienia Cypriana Kamila Norwida za rzeźbę *Kwadryga Apollina* (2002), Złotego Wawrzyna w dziedzinie sztuk plastycznych (2004). Odznaczony srebrnym medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis (2011).

W swojej twórczości poszukuje form, które często pozostają na granicy figury i abstrakcji. Podobnie jest w rzeźbie *Bachus*, która oglądana z różnych stron może ujawniać lub zniekształcać motyw figury. Tematyka prac Pastwy związana jest nierozerwalnie z naturą, a rzeźby wykonane są z precyzją i poszanowaniem materiału.

Pastwa studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw (1964-1970), in the studio of professor Marian Wnuk, then with professor Stanisław Słonina. He obtained his diploma in the studio of professor Bogdan Chmielewski. Since 1974 he has been associated with the Faculty of Sculpture at his alma mater, where he obtained the title of professor in 1992 and where he has run studio since 1995. Pastwa was the dean of the sculpture department three times. A longtime member of the CRP Program Council in Orońsko. Author of chamber, outdoor and monumental sculptures, medals and drawings. Co-author (with Adam Myjak) *Apollo's Quadriga* for the Grand Theater in Warsaw. Scholarship holder of the Ministry of Culture and Art (1979-1980) and the Creativity Development Fund (1981). Prizes winner, including: Ministry of Culture and Art (1996, 1998), the name of Cyprian Kamil Norwid for the sculpture of *Appollo's Quadriga* (2002), Golden Laurel in the field of Fine Arts (2004). He was awarded the Silver Medal for Merit to Culture Gloria Artis (2011).

In his work, he is looking for forms that often remain on the border of the figure and abstraction. This is similar to the sculpture *Bacchus*, which viewed from different sides can reveal or distort the motif of the figure. The subject matter of Pastwa's work is inseparably related to nature, and the sculptures are made with precision and respect for the material.

Andrzej Pawłowski

Manekin uszkodzony,
1964/1995,
brąz

Demaged mannequin,
1964/1995,
bronze

ANDRZEJ PAWŁOWSKI (1925-1986)

Studiował na Wydziale Rzeźby i Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (1945-1950). Na początku lat 60. zorganizował przy ASP Wydział Form Przemysłowych, na którym później był profesorem i dziekanem, aż do 1986 r. Był członkiem-założycielem Grupy Krakowskiej, a także Stowarzyszenia Projektantów Form Przemysłowych. Należał do ZPAP i ZPAF, uczestniczył w Międzynarodowej Radzie Stowarzyszeń Wzornictwa Przemysłowego (ICSID). Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1976).

Manekin uszkodzony to rzeźba ucieleśniająca ideę „formy naturalnie ukształtowanej", jaką opracował artysta w 1962 roku. Pawłowskiemu chodziło o taki proces powstawania dzieła, który jedynie częściowo zdeterminowany jest przez twórcę. Rzeźbiarz wlewał gipsową masę w elastyczne worki. Masa zastygała przybierając różnorodne kształty, zdefiniowane przez cechy materiału. Pawłowski był artystą eksperymentującym, poszukującym nowych środków wyrazu dla artystycznych idei. Tworzył w zakresie malarstwa, rzeźby, fotografii, filmu, architektury wnętrz, wystawiennictwa, projektowania form przemysłowych oraz metodyki projektowania.

Pawłowski studied at the Faculty of Sculptures and the Faculty of Interior Architecture of the Academy of Fine Arts in Kraków (1945-1950). In the early 1960s, he organized the Faculty of Industrial Forms at the Academy of Fine Arts, at which he was later a professor and dean, until 1986. Pawłowski was a founding member of the Kraków's Group, as well as the Association of Industrial Forms Designers. He was a member of ZPAP and ZPAF, and participated in the International Council of Industrial Design Associations (ICSID). He was awarded the Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta (1976).

Damaged mannequin is a sculpture embodying the idea of „a naturally shaped form", which the artist developed in 1962. Pawłowski had in mind a process of creating a work that is only partially determined by the creator. The sculptor poured a plaster mass into flexible bags. The mass hardened, taking on a variety of shapes, defined by the features of the material. Pawłowski was an artist experimenting, seeking new means of expressing artistic ideas. He created in the field of painting, sculpture, photography, film, interior architecture, exhibitions, industrial forms design and design methodology.

Maria Pinińska-Bereś

Księżniczka Z,
1987,
sklejka, płótno, farba akrylowa

Princess Z,
1987,
plywood, canvas, acrylic paint

MARIA PINIŃSKA-BEREŚ (1931-1999)

Studiowała na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie w 1956 r. obroniła dyplom w pracowni prof. Xawerego Dunikowskiego. Była członkinią Grupy Krakowskiej, a wraz z Jerzym Beresiem współtworzyła od 1962 r. cykl wystaw „Rzeźba Roku". Otrzymała Nagrodę Roku „Krytyki Plastycznej" za wybitne osiągnięcia artystyczne (1975). Jej prace znajdują się w zbiorach wielu instytucji, m.in. Muzeów Narodowych w Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Warszawie, a także w Muzeum Śląskim w Katowicach, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku czy w Muzeum w Bochum.

Od końca lat 50. znakiem rozpoznawczym jej twórczości stał się kolor różowy, a także zastosowanie tkaniny jako materiału rzeźbiarskiego. Uważana była za prekursorkę sztuki feministycznej w Polsce. W swoich dziełach podejmowała tematykę społeczną, odnoszącą się do roli kobiety i narosłych wokół niej stereotypów. W latach 80. i 90. tworzyła rozbudowane instalacje przestrzenne, w których powracały motywy kobiecości, cielesności, duchowości i relacji z naturą.

She studied at the Academy of Fine Arts in Kraków, where in 1956 she defended her diploma in the studio of professor Xawery Dunikowski. She was a member of the Kraków Group, and together with Jerzy Beres she co-founded the „Sculpture of the Year" exhibition series from 1962. She received the „Art Criticism" award of the year for outstanding artistic achievements (1975). Her works are in the collections of many institutions, including National Museums in Kraków, Wrocław, Poznań and Warsaw, as well as at the Silesian Museum in Katowice, the Polish Sculpture Center in Orońsko or at the Bochum Museum.

Since the late 1950s, the hallmark of her work has been the color pink, as well as the use of fabric as a sculptural material. She was considered as apioneer of feminist art in Poland. In her works, she addressed social issues related to the role of woman and the stereotypes surrounding them. In the 1980s and 1990s, she created extensive spatial installations in which themes of femininity, recurred, physicalityspirituality and relationship with nature.

Adam Procki

Dante,
1984,
brąz patynowany, podstawa drewniana

Dante,
1984,
patinated bronze, wooden base

ADAM PROCKI (1909-1990)

Rozpoczął studia na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w latach 1938-1939, w pracowni prof. Tadeusza Breyera. Po wojnie, w 1946 roku, powrócił na uczelnię, uzyskując dyplom w 1951 r., również w pracowni profesora Breyera.

Tworzył w zakresie rzeźby kameralnej i pomnikowej. Jego dzieła podejmowały problematykę uniwersalną – życia, śmierci, trwania i rozwoju. Od pierwszych, realistycznych prac akademickich przeszedł stopniowo ku formom syntetycznym, niemal abstrakcyjnym, opartym na znaku i symbolu. Szczególnie chętnie sięgał po twarde materiały, takie jak granit, porfir czy labrador. W latach 60. podejmował cykle prac inspirowanych dramatycznymi doświadczeniami wojennymi, a także symbolizujących proces stawania się. Pod koniec tej dekady jego dotąd zwarta bryła rzeźbiarska zaczęła ulegać rozbiciu, stając się dynamiczną kompozycją rytmicznych płaszczyzn. W latach 70. zwrócił się ku drewnu, zwłaszcza twardemu wiązowi. Cała jego twórczość cechowała się dążeniem do syntezy i podkreślania architektonicznego charakteru formy.

Procki began his studies at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw in 1938-1939, in the studio of professor Tadeusz Breyer. After the war, in 1946, he returned to the university, obtaining a diploma in 1951 also in the studio of professor Breyer.

He created both chamber and monumental sculptures. His works took universal issues – life, death, duration and development. From his first, realistic academic works, he gradually moved towards synthetic, almost abstract forms, based on a sign and symbol. He was particularly fond of using hard materials such as granite, porphyry or labradorite. In the 1960s, he undertook a series of works inspired by his dramatic war experiences, as well as symbolizing the process of becoming. At the end of this decade, his previously compact sculptural form began to break down, becoming a dynamic composition of rhythmic surfaces. In the 1970s he turned to wood, particularly to a hard elm. His entire work was characterized by the pursuit of synthesis and emphasizing the architectural nature of the form.

Antoni Rząsa

Chrystus z cyklu *Los człowieka*,
niedatowane,
drewno

Christ from the series *Human fate*,
undated,
wood

ANTONI RZĄSA (1919-1980)

Od 1938 roku kształcił się w zakopiańskiej Szkole Przemysłu Drzewnego, którą ukończył w 1952 r. po przerwie spowodowanej wojną. Następnie przez wiele lat pracował jako pedagog w tej samej szkole – Państwowym Liceum Technik Plastycznych, noszącym obecnie imię Antoniego Kenara, którego uczniem, a potem przyjacielem, był Antoni Rząsa. Ostatecznie całe swoje życie związał z Zakopanem, gdzie cztery lata przed śmiercią uruchomił w swoim domu galerię prezentującą własny dorobek. Był wielokrotnie nagradzany, m.in. Nagrodą im. Włodzimierza Pietrzaka (1968), Nagrodą Brata Alberta (1976) oraz nagrodą Ministra Kultury i Sztuki (1979).

Spośród wszystkich wychowanków „Kenara" pozostał najbliżej tradycji ludowej. Rzeźbił wyłącznie w drewnie, podejmując temat męczeństwa Chrystusa i człowieka. W jego twórczości obecne były odniesienia do doświadczeń II wojny światowej, często wyrażane poprzez religijną symbolikę. Rząsa w swojej praktyce artystycznej konsekwentnie, choć z pewnym odejściem od ortodoksji, odwoływał się do ikonografii chrześcijańskiej.

From 1938 he studied at the Zakopane School of Timber Industry, which he graduated in 1952 after a break caused by war. Then for many years he worked as a teacher at the same school – the State High School of Art Techniques, currently named after Antoni Kenar, whose student, and then a friend, was Antoni Rząsa. Ultimately, he associated his whole life with Zakopane, where four years before his death he opened a gallery presenting his own work. He was awarded many times, including Włodzimierz Pietrzak Award (1968), the Brother Albert's Award (1976) and the Minister of Culture and Art Award (1979).

Of all the students of „Kenar", he remained closest to the folk tradition. He carved only in wood, raising the themes of martyrdom of Christ and man. His work present references to the experience of World War II, often expressed through religious symbolism. In his artistic practice, Rząsa consistently, though with some departure from orthodoxy, referred to Christian iconography.

Stanisław Słonina

Tetoriente (Głowa Wschodu),
1971,
metal, technika własna

Tetoriente (Head of the East),
1971,
metal, own technique

STANISŁAW SŁONINA (1936)

Był absolwentem Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Antoniego Kenara w Zakopanem (1951-1956). W latach 1956-1962 studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie w 1962 r. obronił dyplom w pracowni prof. Mariana Wnuka. Z macierzystą uczelnią był związany jako pedagog przez 44 lata. W 1966 r. otrzymał nagrodę Narodowego Komitetu UNESCO na Wystawie Sztuki Współczesnej w Monte Carlo.

Tworzył rzeźby plenerowe i pomnikowe, zajmował się również medalierstwem i rysunkiem. Jest autorem pomników Jana Pawła II w Buenos Aires, Łowiczu i Żyrardowie, a także monumentów Marszałka Józefa Piłsudskiego w Częstochowie i Płocku. Wykonał wiele realizacji sakralnych dla kościołów w Warszawie i Pruszkowie, a także liczne nagrobki i tablice pamiątkowe. Tworzył również kompozycje plenerowe oraz rzeźby kameralne, wykonane m.in. z metalu i drutu.

Słonina was a graduate of the Antoni Kenar State Secondary School of Fine Arts in Zakopane (1951-1956). From 1956 to 1962 he studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw, where in 1962 he defended his diploma in the studio of professor Marian Wnuk. He was associated with his alma mater as a teacher for 44 years. In 1966 he received the UNESCO National Committee Award at the Exhibition of Contemporary Art in Monte Carlo.

He created outdoor and monumental sculptures, and worked in medal art also dealt with medalistism and drawing. He is the author of monuments to John Paul II in Buenos Aires, Łowicz and Żyrardów, as well as monuments of Marshal Józef Piłsudski in Częstochowa and Płock. The artist made many religious projects for churches in Warsaw and Pruszków, as well as numerous tombstones and commemorative plaques. He also created outdoor compositions and small-scale sculptures, made, among other materials, of metal and wire.

Wanda Sokołowska-Majerska

Skrzypek z Chmielnej,
lata 50.,
gips patynowany

The Fiddler from Chmielna,
the 1950s,
patinated plaster

WANDA SOKOŁOWSKA-MAJERSKA (1912-1987)

Studiowała na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w pracowni profesora Tadeusza Breyera, uzyskując dyplom w 1950 roku. Zajmowała się rzeźbą portretową i kompozycjami figuralnymi. W latach 1945-1952 i 1956-1967 organizowała spotkania autorskie i prelekcje z twórcami. Brała udział w licznych wystawach ogólnopolskich i okręgowych.

Tworzyła przede wszystkim realistyczne rzeźby figuralne. W kolekcji orońskiej znajduje się wiele jej dzieł charakterystycznych dla okresu socrealizmu, m.in. *Żołnierz, Telegrafista,* czy właśnie *Skrzypek z Chmielnej.* Artystka tworzyła także portrety upamiętniające ważne postaci z historii Polski, takie jak Stefan Czarniecki, Stefan Żeromski czy Ludwik Solski oraz stylizowane formy ocierające się o abstrakcję organiczną, jak *Kujawiak* czy *Tańcząca.*

Sokołowska-Majerska studied at the Academy of Fine Arts in Warsaw at the studio of professor Tadeusz Breyer, obtaining a diploma in 1950. She dealt with portrait sculpture and figurative compositions. In the years 1945-1952 and 1956-1967 she organized meetings and lectures with the artists. She took part in numerous national and district exhibitions.

She mainly created realistic figurative sculptures. The Orońsko collection includes many of her works characteristic of the Socrealism period, including *The Soldier, The Telegraphist* and *The Fiddler of Chmielna.* The artist also created portraits commemorating important figures in Polish history, such as Stefan Czarniecki, Stefan Żeromski or Ludwik Solski, as well as stylized forms bordering on organic abstraction, such as *Kujawiak* or *The Dancing Woman.*

Ludmiła Stehnova

Rodzina,
1967,
gips patynowany

Family,
1967,
patinated plaster

LUDMIŁA STEHNOVA (1924-1991)

Studiowała na Wydziale Rzeźby Użytkowej i Monumentalnej Wyższej Szkoły Przemysłu Artystycznego w Pradze w latach 1948-1953, uzyskując dyplom pod kierunkiem czeskiego malarza i rzeźbiarza prof. Josefa Wagnera. W 1954 r. opuściła Czechosłowację i zamieszkała w Polsce. Brała udział w ogólnopolskich wystawach rzeźby oraz Festiwalach Sztuk Pięknych w Warszawie.

Tworzyła w zakresie rzeźby i rysunku. Jej dzieła, choć często przybierały formę abstrakcyjną, niemal zawsze nawiązywały do figury ludzkiej. Ważnym elementem jej prac była bryła, często drążona ażurowymi otworami otwierającymi ją na przestrzeń. W jej dorobku znalazły się także małe formy inspirowane naturą. Taką realizacją jest *Rodzina* – rzeźba o abstrakcyjnym kształcie, wykonana z patynowanego gipsu.

Stehnova studied at the Faculty of Applied and Monumental Sculpture at the Academy of Artistic Industry in Prague in 1948-1953, obtaining a diploma under the supervision of the Czech painter and sculptor professor Josef Wagner. In 1954 she left Czechoslovakia and settled in Poland. She took part in national exhibitions of sculptures and Festivals of Fine Arts in Warsaw.

She worked in the fields of sculpture and drawing. Her works, although they often took an abstract form, almost always referred to the human figure. An important element of her works was the form, often carved with openwork holes that opened it up to space. Her achievements also included small forms inspired by nature. One such example is *Family* – a sculpture with an abstract shape, made of patinated plaster.

Wacław Szymanowski

Płacząca z Grupy Ludu – fragment *Pochodu na Wawel*,
1911,
brąz patynowany

The Weeping Woman from the People's Group – a fragment of the *March to Wawel*,
1911,
patinated bronze

WACŁAW SZYMANOWSKI (1859-1930)

Studiował rzeźbę u Cypriana Godebskiego w Paryżu (1875-1879), a następnie w École des Beaux-Arts u Eugène'a Delaplanche'a (1879-1880). Od 1880 r. kontynuował naukę w Monachium w Akademii Sztuk Pięknych u Gyuli Benczúra i Ludwiga Löfftza. Początkowo zajmował się malarstwem, a od około 1895 r. poświęcił się rzeźbie. Stworzył takie dzieła jak *Mickiewicz po improwizacji,* liczne wersje *Macierzyństwa,* pomnik Fryderyka Chopina w warszawskich Łazienkach oraz *Pochód na Wawel.*

Właśnie rzeźba *Płacząca* pochodzi z monumentalnej kompozycji *Pochód na Wawel,* którą Szymanowski planował zrealizować na Zamku Królewskim na Wawelu. Projekt, zakładający ustawienie pięćdziesięciu dwóch monumentalnych figur na arkadowej konstrukcji w miejscu brakującego skrzydła krużganków wawelskiego zamku, wywołał w latach 1911-1912 burzliwą dyskusję, dzielącą środowisko artystyczne. Ostatecznie w 1928 r. został odrzucony przez Adolfa Szyszko-Bohusza – jednego z najważniejszych polskich architektów pierwszej połowy dwudziestego wieku, głównego konserwatora Wzgórza Wawelskiego.

Szymanowski studied sculpture at Cyprian Godebski in Paris (1875-1879) and then at École des Beaux-Arts at Eugène Delaplanche (1879-1880). From 1880, he continued his education at Munich Academy of Fine Arts at Gyuli Benczúr and Ludwig Löfftz. He initially focused on painting, but from around 1895 he devoted himself to sculpture. He created such works as *Mickiewicz after improvisation,* numerous versions of *The Motherhood,* a monument to Fryderyk Chopin in Warsaw's Łazienki and a *March to Wawel.*

It is the sculpture *The Weeping Woman* that comes from the monumental composition, *The March to Wawel,* which Szymanowski planned to be realized at the Wawel Royal Castle. The project, assuming a placing fifty-two monumental figures on the arcaded structure in the place of the missing wing of the cloisters of the Wawel Castle, caused a heated discussion in 1911-1912, dividing the artistic community. Finally, in 1928 it was rejected by Adolf Szyszko-Bohusz – one of the most important Polish architects of the first half of the twentieth century, the main conservator of the Wawel Hill.

Janusz Tkaczuk

Głowa mężczyzny,
1985,
marmur

Man's Head,
1985,
marble

JANUSZ TKACZUK (1958-2020)

Studiował na Wydziale Rzeźby Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku w latach 1980-1985, gdzie w pracowni prof. Franciszka Duszeńki obronił dyplom. Pracował na Politechnice Gdańskiej w Katedrze Rysunku, Malarstwa i Rzeźby, prowadząc Pracownię Rzeźby. W 1986 r. otrzymał stypendium Ministerstwa Kultury i Sztuki. Zdobył I nagrodę na wystawie z okazji 850-lecia powstania Aberdeen w Szkocji. Prezentował swoje prace na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych, w kraju i za granicą, m.in. na Węgrzech, w Szkocji, Niemczech i Francji. Brał udział w krajowych i międzynarodowych sympozjach oraz plenerach rzeźbiarskich.

Tworzył głównie w granicie i marmurze. Jego rzeźby, często abstrakcyjne, łączyły płaskie, wyszlifowane powierzchnie z surową bryłą kamienia, ukazując piękno naturalnego materiału i symbolizując kontrast między kulturą, cywilizacją a naturą.

Tkaczuk studied at the Faculty of Sculpture of the State Higher School of Fine Arts in Gdańsk from 1980 to 1985, where in the studio of professor Franciszek Duszeńka defended his diploma. He worked at the Gdańsk University of Technology at the Department of Drawing, Painting and Sculpture, running a sculpture studio. In 1986 he received a scholarship from the Ministry of Culture and Art. Tkaczuk won first prize at the exhibition commemorating the 850th anniversary of the founding of Aberdeen in Scotland. He presented his works at numerous individual and collective exhibitions, both on Poland and abroad, including Hungary, Scotland, Germany and France. He participated in national and international symposia and sculptural open-air workshops.

The artist mainly created in granite and marble. His sculptures, often abstract, combined flat, polished surfaces with a raw block of stone, revealing the beauty of natural material and symbolizing the contrast between culture, civilization and nature.

Jacek Waltoś

Sam,
1972/2002,
brąz patynowany

Alone,
1972/2002,
patinated bronze

JACEK WALTOŚ (1938)

Ukończył Liceum Sztuk Plastycznych w Krakowie, a następnie w 1963 r. na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie obronił dyplom pod kierunkiem postimpresjonisty Emila Krchy. Był współzałożycielem krakowskiej grupy Wprost (1966-1986), z którą w 1967 r. otrzymał Nagrodę Krytyki Artystycznej im. C. K. Norwida. W latach 1975-1979 prowadził Galerię Pryzmat w Krakowie. Jest malarzem, rzeźbiarzem, grafikiem i rysownikiem, a także autorem esejów i artykułów o sztuce (publikowanych pod pseudonimem Jacek Buszyński). Współtworzył z Andrzejem Osęką książkę „100 najsłynniejszych obrazów" oraz pełnił funkcję kuratora wystaw. Prowadzi Pracownię Malarstwa na ASP w Krakowie oraz wykłada na ASP w Poznaniu.

Twórczość Waltosia z lat 60. wiązała się ze zjawiskiem Nowej Figuracji. Ale głównym tematem jego twórczości jest stale człowiek, przedstawiany poprzez biblijne i literackie narracje, a także mitologię. Wątki te rozwijał w cyklach prac tworzonych w różnych technikach, w których podstawą pozostawał rysunek. Figuratywna metoda obrazowania służyła mu do ukazywania tematów uniwersalnych – stanów emocjonalnych, takich jak miłość, samotność i śmierć, dwoistości ludzkiej natury, kwestii moralnych czy zagadnień religijnych. Stosowane przez niego formy wypukłe, negatywowe i ażurowe zespalały rzeźby z przestrzenią, wyrażając ideę braku, pustki i niespełnienia.

He graduated from the High School of Fine Arts in Kraków, and then in 1963 at the Faculty of Painting of the Academy of Fine Arts in Kraków, where he defended his diploma under the supervision of post-impressionist Emil Krchy. He was a co-founder of the group from Kraków named Wprost (Directly) (1966-1986), with which he received the C. K. Norwid Art Criticism Award in 1967. From 1975 to 1979 he ran the Pryzmat Gallery in Kraków. He is a painter, sculptor, graphic artist and illustrator, as well as the author of essays and articles about art (published under the pseudonym Jacek Buszyński). He co-authored the book „100 Most Famous Paintings" with Andrzej Osęka and served as a curator of exhibitions. He runs a painting studio at the Academy of Fine Arts in Kraków and lectures at the Academy of Fine Arts in Poznań.

His work from the 1960s was linked with the phenomenon of The New Figuration. But the main topic of his work remains the human being, presented through biblical and literary narratives, as well as mythology. He developed these themes in series of works created in various techniques, all based on drawing. The figurative method of imaging was used to show universal themes – emotional states, such as love, loneliness and death, the duality of human nature, moral or religious issues. His convex, negative and openwork forms, connected the sculptures with space, expressed the idea of lack, emptiness and unfulfillment.

Jan Stanisław Wojciechowski

Romantyczny duch powierzchni,
2004,
brąz

Romantic Spirit of the Surface,
2004,
bronze

JAN STANISŁAW WOJCIECHOWSKI (1948)

Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie pod kierunkiem profesorów Jerzego Jarnuszkiewicza i Oskara Hansena. Jest profesorem Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Był wykładowcą w Katedrze Zarządzania Kulturą Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku (2000-2009). Jest autorem tekstów krytycznych i teoretycznych, publikowanych w „Literaturze", „Sztuce", „Obiegu" i „Flash Art". Brał udział w licznych wystawach zbiorowych i sympozjach artystycznych w Polsce i za granicą, m.in. w Anglii, Brazylii, Danii, Niemczech, Norwegii, Portugalii, Szwecji i Włoszech. Tworzył w dziedzinie rzeźby, filmu, krytyki artystycznej i teorii sztuki.

Prezentowana tu rzeźba nawiązuje do cyklu *Małe katastrofy,* który artysta rozpoczął w 1979 r. Była to seria ekspresyjnych realizacji, powstających zazwyczaj poprzez zestawienie odlewu własnej głowy z przedmiotami codzienności, takimi jak aparat fotograficzny czy telewizor. *Romantyczny duch powierzchni* przedstawia podwójny autoportret artysty poddany deformacji, ukazujący rozdwojony, dramatyczny wizerunek.

Wojciechowski studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw under the supervision of professors Jerzy Jarnuszkiewicz and Oskar Hansen. He is a professor at the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw. He was a lecturer at the Department of Culture Management at the Jagiellonian University and at the Aleksander Gieysztor Academy of Humanities in Pułtusk (2000-2009). He is the author of critical and theoretical texts, published in „Literatura", „Sztuka", „Obieg" and „Flash Art". The artist took part in numerous group exhibitions and artistic symposia in Poland and abroad, including England, Brazil, Denmark, Germany, Norway, Portugal, Sweden and Italy. He created in the field of sculpture, film, art criticism and art theory.

The sculpture presented here refers to the *Little Catastrophes* series, which the artist began in 1979. It was a series of expressive projects, usually created by combining a casting of his own head with everyday objects, such as a camera or a TV. *The romantic spirit of the surface* is presented by the artist's double self-portrait, subjected to deformation, revealing a split, dramatic image.

Antonina Wysocka-Jonczak

Rozdarty,
1984,
drewno mahoniowe

Torn,
1984,
mahogany wood

ANTONINA WYSOCKA-JONCZAK (1942-2011)

Studiowała na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie w 1966 roku obroniła dyplom w pracowni profesora Mariana Wnuka. Była autorką licznych realizacji plenerowych. Zdobyła Złoty Medal na II Biennale Internazionale d'Auvergne w Châtel-Guyon (Francja, 1989) oraz Grand Prix Leonard na III Biennale Internazionale d'Auvergne w Riom (Francja). W 1997 roku TV Polonia zrealizowała o niej film dokumentalny „Kto jest kim w Polsce – Antonina Wysocka-Jonczak".

Tworzyła w zakresie rzeźby kameralnej, plenerowej, medalierstwa, a także w dziedzinie rysunku i malarstwa. Uczestniczyła w międzynarodowych sympozjach rzeźbiarskich oraz w licznych plenerach, m.in. w Orońsku.

She studied at the Faculty of Sculptures of the Academy of Fine Arts in Warsaw, where in 1966 she defended her diploma in the studio of professor Marian Wnuk. She was the author of numerous outdoor projects. She won The Gold Medal at The 2nd Internazionale Biennale d'Auvergne in Châtel-Guyon (France, 1989) and the Leonard Grand Prix at The 3rd Internazionale Biennale d'Auvergne in Riom (France). In 1997, TV Polonia produced a documentary film about her „Who is who in Poland – Antonina Wysocka-Jonczak".

She created in the field of chamber and outdoor sculptures, medallic art, as well as in the field of drawing and painting. She participated in international sculptural symposia and in numerous open-airs, including in Orońsko.

August Zamoyski

Ich dwoje,
1922/2001,
brąz

The Two of Them,
1922/2001,
bronze

AUGUST ZAMOYSKI (1893-1970)

Studiował rysunek w Lewin-Funcke Schule w Berlinie (1916-1918), a następnie rzeźbę w Kunstgewerbeschule w Monachium. Był współtwórcą grupy Ekspresjonistów Polskich, później znanej jako „Formiści", którą tworzył wraz z Leonem Chwistkiem, Tytusem Czyżewskim i Stanisławem Ignacym Witkiewiczem. W latach 1923-1940 mieszkał we Francji, a w okresie 1940-1955 w Brazylii, gdzie prowadził szkołę rzeźby w Rio de Janeiro i São Paulo. Od 1955 r. tworzył we Francji. Był autorem m.in. pomnika Fryderyka Chopina w Rio de Janeiro (1944). Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi za zasługi na polu sztuki (1938). Uważany jest za jednego z najwybitniejszych polskich rzeźbiarzy XX wieku.

W początkach swej twórczości artysta podejmował eksperymenty nawiązujące do ekspresjonizmu, kubizmu i futuryzmu. Następnie tworzył dzieła o bardziej realistycznym charakterze, żeby w ostatnim okresie twórczości sięgać po deformacje i skłaniać się ku tematyce religijnej. Rzeźba *Ich dwoje* reprezentuje nowoczesny nurt w twórczości Zamoyskiego określany jako formizm. Był to kierunek zbliżony do abstrakcji, w którym natura stawała się jedynie punktem wyjścia do kreacji formy. W tym duchu artysta stworzył wiele dzieł, które zyskały uznanie krytyki.

Zamoyski studied a drawing at the Lewin-Funcke Schule in Berlin (1916-1918), and then a sculpture in Kunstgewerbeschule in Munich. He was a co-creator of a group of Polish Expressionists, later known as „Formists", which he created together with Leon Chwistek, Tytus Czyżewski and Stanisław Ignacy Witkiewicz. From 1923 to 1940 he lived in France, and from 1940 to 1955 in Brazil, where he ran the sculpture school in Rio de Janeiro and São Paulo. From 1955 he worked in France. Zamoyski was the author, among other works, the Fryderyk Chopin monument in Rio de Janeiro (1944). He was awarded the Golden Cross of Merit for his merits in the field of art (1938). He is considered one of the greatest Polish sculptors of the 20th century.

At the beginning of his career, the artist experimented with influances from expressionism, cubism and futurism. Then he created works of a more realistic character, only to later explore deformations and lean toward religious themes. The sculpture *Their Two* represents a modern trend in Zamoyski's work referred to as formism. It was a movement similar to abstraction, in which nature became only the starting point for the creation of the form. In this spirit, the artist created many works that gained recognition of criticism.

Barbara Zbrożyna

Macierzyństwo,
1957/2008,
brąz

Maternity,
1957/2008,
bronze

BARBARA ZBROŻYNA (1923-1995)

Studiowała na Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie u profesora Xawerego Dunikowskiego (1945-1947), a następnie na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w pracowni profesora Franciszka Strynkiewicza (1947-1952). W latach 1951-1954 brała udział w rekonstrukcji zabytkowych rzeźb w Warszawie. Była członkinią awangardowej Grupy 55.

Jej twórczość ewoluowała od realizmu, poprzez syntetyczne uproszczenia i ekspresyjne deformacje, aż po abstrakcję. Po okresie fascynacji dziełami Henry'ego Moore'a, głównym tematem jej sztuki stała się ludzka egzystencja, przedstawiana poprzez ślady i odciski ciała. W latach 70. powstały serie *Sarkofagów* i *Figur żałobnych,* w których artystka starała się ukazać przedmiot jako ślad człowieka, zapis jego życia. Chętnie sięgała po motyw „negatywu" rzeźbiarskiego, zawierającego odbicie obecności żywej postaci. Zbrożyna była autorką licznych rzeźb figuralnych, portretów, kompozycji przestrzennych, realizacji plenerowych oraz pomników.

She studied at the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Kraków under professor Xawery Dunikowski (1945-1947), and then at the Academy of Fine Arts in Warsaw under professor Franciszek Strynkiewicz (1947-1952). In 1951-1954 she took part in the reconstruction of historic sculptures in Warsaw. Zbrożyna was a member of the avant-garde Group 55.

Her work has evolved from realism, through synthetic simplifications and expressive deformations, to abstraction. After a period of fascination with the works of Henry Moore, human existence, presented by traces and body imprints, became the main topic of her art. In the 1970s, she created a series of *Sarcophagi* and *Funeral Figures,* in which the artist tried to show the object as a trace of man, a record of his life. She willingly reached for the motif of a sculptural „negative", containing a reflection of the presence of a living figure. Zbrożyna was the author of numerous figural sculptures, portraits, spatial compositions, outdoor implementation and monuments.

Gustaw Zemła

Niobe,
1966, brąz

Niobe,
1966, bronze

Gustaw Zemła

Ujarzmiony,
1989, brąz

Tamed,
1989, bronze

GUSTAW ZEMŁA (1931)

Studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (1952-1958). Od 1958 do 2002 r. związany był z macierzystą uczelnią, gdzie pełnił funkcje dziekana Wydziału Rzeźby i prorektora. Ma tytuł profesora zwyczajnego. Był wielokrotnie nagradzany i odznaczany, m.in. Nagrodą Państwową I stopnia (1980), Krzyżem Oficerskim Kawalerów Maltańskich (1990), Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (1995), a także Nagrodą im. bł. Brata Alberta za figurę *Chrystusa* w kościele w Mistrzejowicach (1984).

Artysta tworzył zarówno rzeźby pomnikowe, plenerowe, jak i kameralne. Realizował prace o tematyce martyrologicznej i sakralnej. Twórczość Gustawa Zemły charakteryzuje dramatyzm, symboliczny charakter formy i metaforyczność. W wielu jego realizacjach, także w rzeźbie *Niobe,* widoczne są inspiracje antycznym pięknem i harmonią. Tytułowa postać stała się ponadczasowym symbolem rozpaczy i bezradności wobec sił przerastających człowieka.

Zemła studied at the Academy of Fine Arts in Warsaw (1952-1958). From 1958 to 2002, he was associated with his alma mater, where he was the dean of the Sculpture Department, the vice -rector. He has the title of full professor. Zemła received numerous awards and distinctions, including the State Award of the 1st degree (1980), the Officer's Cross of the Knights of Malta (1990), the Commander's Cross with the Star of the Order of Polonia Restituting (1995), as well as the Blessed Brother Albert Award for the figure of *Christ* in the church in Mistrzejowice (1984).

The artist created both monumental, outdoor and chamber sculptures. He carried out martyrdom and sacred works. The work of Gustaw Zemła is characterized by drama, symbolic nature of form and metaphor. In many of his projects, also in *Niobe* sculpture, inspirations are visible with ancient beauty and harmony. The title character has become a timeless symbol of despair and helplessness in the face of forces beyond human control.

Kurator wystawy: dr Jarosław Pajek
Redakcja tekstów: Jarosław Pajek, Nina Giba
Projekt i skład katalogu: Marcin Mitura
Tłumaczenie: Justyna Drzęźla
Korekta: Agnieszka Zielonka-Mitura
Fotografie: Marcin Giba

Wystawa i katalog „Figuracja – transformacje" powstały we współpracy Galerii Sztuki Rzeczna z Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Kultura - Interwencje. Edycja 2025.

Exhibition curator: Dr. Jarosław Pajek
Text editors: Jarosław Pajek, Nina Giba
Design and composition of the catalog: Marcin Mitura
Translation: Justyna Drzęźla
Proofreading: Agnieszka Zielonka-Mitura
Photographs: Marcin Giba

The exhibition and catalog „Figuration - transformations" were created in cooperation with the Rzeczna Art Gallery from the Polish Sculpture Center in Orońsko.

Co-financed by the Minister of Culture and National Heritage under the National Centre for Culture program: Culture - Interventions. 2025 Edition.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE CENTRUM KULTURY

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Kultura – Interwencje. Edycja 2025

Kod QR prowadzący do filmu o wystawie w Polskim Języku Migowym.

QR code leading to a film about the exhibition in Polish Sign Language.

Kod QR prowadzący do audiodeskrypcji wybranych rzeźb.

QR code leading to audio description of selected sculptures.